

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, A. Danilov, L. Popova)

DECIZIE

19 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Luiza Gafton
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și încasarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 02 octombrie 2015, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova solicitând constatarea încălcării dreptului de acces la informație solicitată prin cererea din 13 august 2015, obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova să furnizeze informația solicitată prin cererea din 13 august 2015 și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 13 august 2015 a solicitat de la pârât furnizarea unor informații de interes public, cu privire la condamnările Republicii Moldova de Curtea de la Strasbourg și anume: - cauza Buhaniuc c. Moldovei (hotărârea din 28 ianuarie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Vasîlca c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) - ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea privind decesul fiului; judecătorul de instrucție care a pronunțat încheierea din 20 august 2010; - cauza Ziaunys c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014), judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2006; - cauza Sandu c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) judecătorul care a pronunțat sentința Judecătoriei Botanica din 17 aprilie 2007;

judecătorii care au pronunțat decizia Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2007; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 24.10.2007; - cauza Kenzie Global Limited LTD c. Moldovei (hotărârea din 08 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 9 noiembrie 2006; -cauza Radu c. Moldovei (hotărârea din 15 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat hotărârea Judecătoriei Centru din 06 iunie 2004; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 10 mai 2007; - cauza Tripaduș c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; - cauza Gavrilița c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs acțiunea civilă privind compensarea prejudiciilor cauzate în urma maltratării; - cauza Ciorap c. Moldovei (nr.4, hotărârea din 08 iulie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs cauza reclamantului; - cauza Tcaci c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Ninescu c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; -cauza Cornea c. Moldovei (hotărârea din 22 iulie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2006; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2006; - cauza Bulgara c. Moldovei (hotărârea din 30 septembrie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Urechean și Pavlicenco c. Moldovei (hotărârea din 02 decembrie 2014) - judecătorii care au scos de pe rol acțiunile reclamantilor.

Susține reclamantul că, prin răspunsul din 09 septembrie 2015, Agentul guvernamental a refuzat furnizarea informației solicitate în lipsa unor motive întemeiate, prin ce a încălcat dreptul de acces la informația de interes public sporit.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

La 22 mai 2017, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama a declarat recurs împotriva deciziei din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”.

În motivarea recursului s-a invocat că dreptul de a primi informații este

garantat de Convenția Europeană în 47 de state membre ale Consiliului Europei. Jurisprudența Curții de la Strasbourg este considerat un standard internațional de autoritate în materia protecției drepturilor omului, pe care statele membre urmează să aplice în procesul implementării efective a dreptului de acces la informația publică la nivel național. Dreptul de acces la informație este strâns legat de dreptul de a primi informație garantat de art. 10 din CEDO. Acest drept permite publicului de a cunoaște/afla în mod corespunzător/adecvat și de a forma o opinie critică asupra situației din țară. Dreptul de a primi informație nu este absolut și poate fi restricționat pentru a balansa interesele concurente în lumina circumstanțelor din speță, considerând interesul public.

Curtea de la Strasbourg acordă o atenție deosebită dezvăluirii informației de interes public și în cauza Guja c. Moldovei, Curtea a interpretat că „Interesul pe care-l poate avea publicul într-o anumită informație poate fi, câteodată, atât de puternic încât să depășească chiar și o obligație impusă, în mod legal, de a păstra confidențialitatea” și a distins că, în asemenea circumstanțe, jurnaliștii, funcționarii publici, activiștii sau membrii ONG-urilor nu pot fi persecutați sau sancționați pentru încălcarea confidențialității sau folosirea ilegală a documentelor obținute.

Relevă recurentul că, în speță, îngrădirea accesului la informație instituită prin prevederile art. 10 alin. (4) a Legii cu privire la Agentul guvernamental nu întrunește exigențele prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană, deoarece nu urmărește vreun scop legitim și nu este necesară în societate democratică. După cum a concluzionat Curtea de la Strasbourg în cauza maghiară Tarsasag a Szabadsagjogokert (Asociația Uniunea Libertăților Civile), respectul/protecția drepturilor personale nu pot împiedica accesul societății la informație de interes public. În rezultat, un atare obstacol poate descuraja societatea civilă de a-și îndeplini misiunea și a submina capacitatea de a exercita rolul său vital de „câine de pază”, afectând negativ capacitatea sa de a furniza informația corectă și fiabilă.

Accentuează că, informația privind „prezența violărilor CEDO constatate de Curtea de la Strasbourg cu privire la hotărâri judecătorești” adoptate de judecători este inclusă/prezentă în evaluările performanțelor judecătorilor, disponibile public pe pagina www.csm.md, la compartimentul hotărârile Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor. De la inițierea elaborării „Listelor persoanelor vinovate” de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, anul 2006 și până la momentul actual, nici o persoană vizată în aceste liste nu s-a plâns/contestat de dezvăluirea informației privind persoana sa. În concluzie, informațiile conținute în materialele/corespondența deținută de Agentul guvernamental sunt de interes public sporit, iar îngrădirea accesului la această informație nu este justificată, or poate descuraja persoanele interesate, la a mai urmări domeniile respective și pe cale de consecință se diminuează capacitatea să-și îndeplinească rolul vital de „câini de pază”, de a furniza informație corectă și fiabilă.

Declară recurentul că, instanța de fond și de apel au încălcat prevederile art. 241 alin.(5) Cod de procedură civilă, în particular a fost pronunțată soluție nemotivată. Or, conform art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale judecătorii naționali sunt obligați să-și

motiveze deciziile în măsură în care acest lucru ar permite exercitarea efectivă a dreptului la casație, nu i-ar lăsa pe părți în o stare de incertitudine și nu se va crea impresia că nu au fost auziți (Hirvisaari v. Finland, § 31; Garcia Ruiz v. Spania, § 26; the Helle v. Finland, §§ 59 și 60).

În conformitate cu dispoziția art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Un element indispensabil pentru emiterea unei hotărâri întemeiate este că ultima să fie fondată pe circumstanțe constatate și dovedite cu probe veridice și suficiente. În contextul prevederilor art. 241 alin.(2) Cod de procedură civilă, părțile componente ale hotărârii judecătorești, sunt esențiale și dispensabile, iar motivarea hotărârii adoptate este garanția imparțialității judecătorului, a calității actului de justiție și oferă posibilitatea persoanelor de a cunoaște conținutul motivelor ce au determinat pronunțarea hotărârii.

Susține recurentul că, hotărârea instanței de fond și decizia instanței de apel nu cuprind explicit motivele de drept care au format convingerea acestora, acestea nu sunt descrise, analizate și apreciate, motivarea fiind înlocuită cu fraze generale, tipizate. În particular nu s-au analizat următoarele aspecte, de altfel obligatorii pentru prezenta speță: - recunoașterea de către autoritatea pârâtă, în referința sa la cererea de chemare în judecată, a faptului că dispune de informația solicitată de asociația reclamantă, reținând că le are sistematizate, susținând că această evidență, efectuată într-un interes de serviciu, nu poate fi divulgată terților, care ar putea obține-o și desinestătător. Or, scopul motivării este acela de a fundamenta și a explica măsurile luate de instanța de judecată și trebuie să aibă putere de convingere, aceasta fiind o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate și oferă posibilitatea controlului de către instanțele superioare.

Consideră recurentul că, la emiterea hotărârii instanței de fond și a deciziei instanței de apel nu s-a ținut cont de aceste prevederile legale, fondul cauzei a fost judecat superficial, fiind încălcate normele de drept material și procedural, iar în cazul când motivarea este un element esențial al unei hotărâri judecătorești, lipsa acesteia atrage casarea hotărârii contestate.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 01 martie 2017, iar Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama, a declarat recurs la 22 mai 2017.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la data de 09 martie 2017 (f.d.152), iar recurentul a recepționat-o la 30 martie 2017, conform ștampilei oficiului poștal (f.d.159), ceea ce se distinge și din textul recursului.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 22 mai 2017 de către Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama, împotriva deciziei din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă, ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin.(5) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate,

legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

Conform art. 10 al Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, persoana are dreptul de a solicita furnizorilor de informații, personal sau prin reprezentanții săi, orice informații aflate în posesia acestora, cu excepțiile stabilite de legislație. Dreptul persoanei de a avea acces la informații, inclusiv la informațiile cu caracter personal, nu poate fi îngrădit decât în condițiile legii. Orice persoană care solicită acces la informații în conformitate cu prezenta lege este absolvită de obligația de-a-și justifica interesul pentru informațiile solicitate.

Din materialele cauzei rezultă că la 13 august 2015, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, în scopul publicării anuale a listei persoanelor responsabile de condamnarea Moldovei la CEDO, a solicitat Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Direcției Generale Agent Guvernamental, în scris eliberarea informației de interes public în 14 cauze de condamnare a Republicii Moldova la CEDO, după cum urmează: cauza Buhaniuc c. Moldovei (hotărârea din 28 ianuarie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Vasîlca c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) - ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea privind decesul fiului; judecătorul de instrucție care a pronunțat încheierea din 20 august 2010; - cauza Ziaunys c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014), judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 17 iunie 2006; - cauza Sandu c. Moldovei (hotărârea din 11 februarie 2014) judecătorul care a pronunțat sentința Judecătoriei Botanica din 17 aprilie 2007; judecătorii care au pronunțat decizia Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2007; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 24.10.2007; -cauza Kenzie Global Limited LTD c. Moldovei (hotărârea din 08 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 9 noiembrie 2006; -cauza Radu c. Moldovei (hotărârea din 15 aprilie 2014) - judecătorii care au pronunțat hotărârea Judecătoriei Centru din 06 iunie 2004; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 10 mai 2007; - cauza Tripaduș c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; - cauza Gavrilița c. Moldovei (hotărârea din 22 aprilie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs acțiunea civilă privind compensarea prejudiciilor cauzate în urma maltratării; - cauza Ciorap c. Moldovei (nr.4, hotărârea din 08 iulie 2014) - judecătorii Curții Supreme de Justiție care au examinat în ordine de recurs

cauza reclamantului; - cauza Tcaci c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Ninescu c. Moldovei (hotărârea din 15 iulie 2014) - judecătorul care a eliberat mandat de arest în privința reclamantului; judecătorii Curții de Apel Chișinău care au examinat recursul reclamantului; -cauza Cornea c. Moldovei (hotărârea din 22 iulie 2014) - judecătorii care au pronunțat decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2006; judecătorii care au pronunțat decizia Curții Supreme de Justiție din 15 noiembrie 2006; - cauza Bulgara c. Moldovei (hotărârea din 30 septembrie 2014) - numele persoanelor care au maltratat reclamantul; ofițerul de urmărire penală și procurorul care au examinat plângerea reclamantului privind maltratarea; - cauza Urechean și Pavlicenco c. Moldovei (hotărârea din 02 decembrie 2014) - judecătorii care au scos de pe rol acțiunile reclamantilor (f.d.6).

Prin răspunsul nr. 10/9654 din 04 septembrie 2015, Reprezentantul Guvernului la Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat că nu i se dă curs solicitării, deoarece odată cu adoptarea cadrului nou normativ cu privire la activitatea Agentului guvernamental, chestiunea privind responsabilitatea pentru încălcările CEDO este reglementată mai minuțios și aduce claritate în ceea ce privește procedura de identificare a responsabilității individuale angajate după o hotărâre a CtEDO. În sensul art. 25 al Legii, o obligație a Agentului guvernamental este sesizarea autorităților competente să aprecieze gradul și tipul de responsabilitate individuală pentru încălcările constatate în hotărârile CtEDO, prevederi aplicabile. De asemenea, a menționat că, în opinia Agentului guvernamental, publicarea listelor în forma propusă nu mai este actuală și nu corespunde scopului nobil de a responsabiliza autoritățile publice ori a asigura transparență decizională. Responsabilitatea angajată printr-o hotărâre sau decizie a CtEDO, nu implică automat și neapărat responsabilitatea individuală a funcționarilor statului vizați în speță. Concomitent, s-a specificat că nu se intenționează limitarea activității în acumularea informației și publicitatea acesteia, doar că sunt liberi să o facă fără contribuția Agentului guvernamental, deoarece informația solicitată este disponibilă de a fi colectată și din alte surse și care nu se află în posesia exclusivă a Agentului guvernamental (f.d.8-10).

Conform art. 23 al Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, în cazul în care persoana care consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informație i-au fost lezate, precum și în cazul în care nu este satisfăcută de soluția dată de către conducerea furnizorului de informații sau de către organul ierarhic superior al acestuia, ea poate ataca acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații direct în instanța de contencios administrativ competentă. Sesizarea instanței de judecată se va efectua în termen de o lună de la data primirii răspunsului de la furnizorul de informații sau, în caz dacă nu a primit răspuns, de la data când trebuia să-l primească. Dacă solicitantul de informații a atacat anterior acțiunile furnizorului de informații pe cale extrajudiciară, termenul de o lună curge de la data comunicării răspunsului conducerii furnizorului de informații și/sau organului ierarhic superior al acestuia sau, în caz dacă nu a primit răspuns, de la data când trebuia să-l primească.

Astfel, la 02 octombrie 2015, Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a solicitat constatarea încălcării dreptului de acces la informație și obligarea pârâtului de a-i furniza informația solicitată prin cererea din 13 august 2015 și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.3-5).

Prin hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.112, 117-120).

Prin decizia din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău (f.d.16-151).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelantul/recurentul Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a pricinii dedusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea și temeinicia hotărârii contestate.

Or, în contextul prevederilor art. 373 Cod de procedură civilă enunțate *supra*, instanța de apel era obligată în limitele apelului să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, să aprecieze probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

În contextul dat, Colegiul reiterează că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond s-a limitat la constatarea precum că instanța de fond a respins acțiunea în temeiul legal, deoarece Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu ar deține informația solicitată.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului precum că în decizia contestată instanța de apel nu a supus aprecierii argumentele invocate în cererea de apel precum și că decizia contestată nu corespunde rigorilor normelor procedurale.

Din decizia instanței de apel nu se disting careva ipoteze prin care să se ateste că ar fi fost supuse aprecierii argumentele apelantului/recurentului Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, invocate în cererea de apel. Or, instanța de apel prin constatarea ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe referitor la respingerea legală a acțiunii, nu a apreciat constatările instanței de fond în raport cu argumentele invocate în apel.

Astfel, instanța de apel constatând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, era obligată de a supune aprecierii argumentele Asociației Obștești „Juriștii

pentru Drepturile Omului”, prin prisma prevederilor art. 373 alin.(2) Cod de procedură civilă, enunțate *supra*.

Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

La caz, argumentele invocate de recurent, justifică solicitarea sa și respectiv că decizia ar fi fost emisă contrar prevederilor legale, ceea ce denotă că acest argument necesita un răspuns concret și cert.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Mai mult ca atât, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În cazul respingerii apelului, instanța de apel are obligația să expună în decizie concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant, să întemeieze motivele în legătură cu care argumentele apelantului din cererea de apel au fost recunoscute ca neîntemeiate. Instanța de apel nu este în drept de a se limita la simpla constatare a netemeinicii apelului, deoarece astfel decizia nu poate fi calificată decât nemotivată.

Din textul deciziei contestate nu se distinge faptul că instanța de apel ar fi dat un răspuns explicit în raport cu argumentele invocate în cererea de apel, iar apelantul a fost pus în imposibilitatea de a cunoaște de ce nu s-au reținut argumentele sale și nu s-au luat în considerare dispozițiile legale, care, în opinia sa, sunt pertinente speței și justifică solicitarea adresată.

În speță, motivarea arbitrară, evazivă a deciziei instanței de apel, creează incertitudini pentru recurent în partea respingerii pretențiilor rezultând din normele de drept material aplicate, în condițiile când în opinia recurentului argumentele privind dreptul de acces la informație sunt confirmate atât de legislația națională, cât și cea internațională și jurisprudența CtEDO.

Colegiul precizează că verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului și argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat

aplicabile speței, fără ca să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și argumentele expuse în cadrul judecării cauzei pe care reclamantul își axează solicitările și fără a indica motivele pentru care argumentele invocate în cererea de apel nu au fost reținute, mai mult, nu au fost supuse aprecierii.

În sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Conform art. 1 al Legii privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, prezenta lege reglementează: a) raporturile dintre furnizorul de informații și persoana fizică și/sau juridică în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informație; b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile oficiale, aflate în posesia furnizorilor de informații; d) drepturile solicitanților informației; e) obligațiile furnizorilor de informații în procesul asigurării accesului la informațiile oficiale; f) modalitatea apărării dreptului de acces la informație. Nu constituie obiect al prezentei legi raporturile care au legătură tangențială cu raporturile enumerate în alineatul (1) al prezentului articol și se referă la: a) colectarea, prelucrarea, depozitarea și garantarea integrității informațiilor; b) prezentarea obligatorie a informațiilor prevăzute de lege de către persoane private autorităților publice, instituțiilor publice; c) accesul autorităților publice, instituțiilor publice, persoanelor fizice și/sau juridice, abilitate cu gestionarea unor servicii publice, la informațiile aflate în posesia altor asemenea autorități publice, instituții publice, persoane fizice și/sau juridice; d) furnizarea informațiilor referitoare la propria activitate de către persoane fizice și juridice private, partide și formațiuni social-politice, fundații, asociații obștești.

În contextul normei precitate, un alt aspect ce urmează a fi verificat la rejudecarea cauzei, pentru a determina incidența Legii, în privința raportului juridic litigios, este dacă: - subiecte ale raportului juridic sunt solicitantul informației și furnizorul de informații; - conținutul acestui raport implică existența dreptului solicitantului de acces la informația solicitată concretă și a obligației corelative a furnizorului de informație de a elibera informația solicitată; - obiectul raportului juridic litigios ține de furnizarea informației solicitate cu varietățile aferente; - raportul respectiv se încadrează în una din literele art.1 alin.(1) din Lege;- posedă reclamantul informația solicitată având în vedere participarea sa în cadrul examinării cauzelor la CtEDO.

De altfel, instanța de apel urmează să verifice dacă se exclude din domeniul de reglementare al Legii, rezultând din esența prevederilor art.1 alin.(2) lit.a)-d), raportul privind accesul furnizorilor de informație la informația deținută de solicitanții de informație.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții

Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei civile spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”, prin intermediul avocatului Vitalie Zama.

Se casează decizia din 01 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului de acces la informație, obligarea furnizării informației și încasarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Luiza Gafton

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală